

SELMECI UJSÁG

Társadalmi hetilap.

Előfizetési árak.		Felelős szerkesztő	Kiadó és laptulajdonos:	Hirdetési díjak millimeter árszabás szerint.
Selmebányán:	Vidéken:	Wagner László dr.	Nádósy Ferenc	Nyitttér sora 40 fillér.
Egész évre 8 K — f.	Egész évre 9 K — f.	Selmebánya.	Zólyom.	Hirdetési és előfizetési díjak a kiadó címére Zólyomba küldendők.
Félévre 4 K — f.	Félévre 4 K 50 f.	Szerkesztőség: Deák Ferenc-utca 2.	(Telefon szám. 11.)	
Negyedévre 2 K — f.	Negyedévre 2 K 30 f.			
Megjelenik minden csütörtökön.		Főmunkatársak: A főiskola hallgatói.	Kéziratokat nem adunk vissza.	

A lap tiszta jövedelmének 25 százalékát a „Főiskolai-Kör Otthona“ javára fordítjuk.

Az iszákosság.

Társadalmunk egyik nyavalyája az iszákosság. E betegség gyógyításán már igen sokan fáradoztak — eredménytelenül. Könyvekben, szaklapokban folynak a viták, kongresszusokon s más tanácskozásokon igyekeznek minden oldalról megvilágítani ezt a társadalmi betegséget tudományos, közegészségügyi, erkölcsrendészeti, közgazdasági tekintetből.

Állam, társadalom s egyesek elismerik, hogy az iszákosság nemcsak az egyének és családok pusztulásának, elsatnyulásának okozója, de az egész társadalmat sorvasztja és sok más társadalmi és szervezeti betegség tényezője.

A sok könyv, cikk, tanácskozás, amely mindmegannyi az alkoholizmussal foglalkozik, tiszta bohózat. Az alkohol fogyasztását ezek csökkenteni nem fogják. A tudósok, lelkészek, tanárok, tanítók és laikusok szónoklatai hiába valók lesznek mindaddig, amíg az állam a maga nagy hatalmával nem foglal állást a szesz ellen azaz, hogy lemond erről a jövedelmi forrásról, amely csak pillanatnyi anyagi előnyt biztosít, de végeredményben óriási pusztítást visz véghez emberben, vagyonban, erőben és erkölcsben, melyek a közgazdaság alkotó elemei.

A nagytőke, az üzerek, kiknél az emberi gyöngesség a pénzgyűjtés és szerzés, a boldogulás egyik kiapadhatatlan forrása mindaddig nem lesznek erkölcsösebbek és jobbak, amíg az állam maga jobb utra nem tér.

Az alkohol pusztításának gátat kell vetni minden áron. A sok irás és tanácskozásnak azonban mégis lesz haszna, mert lassankint mindenkit meg fog győzni a társadalmi baj és betegség elleni harc szükségéről, folyton több és több ember tudatába fog átmenni az alkohol pusztításának borzasztósága.

A lassan kialakuló közvélemény nyomása alatt kénytelen lesz végül az állam is a zsaroló gazdasági politikát abba hagyni és intézkedéseket tenni oly irányban, hogy az alkoholizmus terjedése meggátoltassék.

Eddig az állami és társadalmi védekezés kezdetleges és sok kívánni valót hagy hátra. Az égetett szeszes italok fogyasztása óriási arányokban emelkedik s áldozatait a társadalom minden rendű és rangu rétegeiben a legkegyetlenebbül szedi, már a nőnemnél is.

Az iszákosság terjedésének egyik oka az szegénység, a munkás kereseti viszonyainak rosszasága, a megélhetés nehézsége. A mi városunkban ezt a bányász népnél látjuk. Ezeknél kevés férfi képes keze munkájával családját kellően fenntartani s rá van szorulva, hogy a család fenntartásának

munkájában a nő is részt vegyen, a gyárakban és egyéb munkába álljon.

Ennek az eredménye azután az, hogy 8–12 órás munkában kifáradt férfi, amikor éhesen és letörve haza ér, a meleg étel hiánya folytán a szeszhez fordul, melynél kevés pénzért baját, bűjait felejtí. A gyerekek, akik felügyelet nélkül meleg étel híján vannak egész nap, este megrohanják a hazatérő szülőt és ételt kérnek. Ezeket is pálinkával csöndesítik le. A csecsemőket az anyák 2 korona heli gondozási díjért öregebb asszonyokra vagy a 2 korona megtakaríthatása végett 6–14 éves leányok gondozására bizzák. Ezek aztán a nyugalom, vagy a játék kedvéért pálinkával itatott emlőt nyomnak a gyerek szájába, amitől az elkábul, alszik. Ily körülmények közt nem csodálkozhatunk, ha az alkohol mérgezés oly sok faja, annak tünetei alig észlelhetők máshol annyira, mint szegény bányász népnél.

Általában akárhol tekintünk körül az országban, ott, hol a nép szegény, hol rosszak a kereseti viszonyok, mindenütt azt találjuk, hogy az égetett szeszes italok fogyasztása, a táplálkozás rovására történik s ily helyeken az alkoholizmus nagyban burjánzik.

Az iszákosság terjedése a népek műveltségi viszonyaitól is függ. Minél általánosabb és nagyobb e téren a haladás, annál

A szelid szarvas.

Irta: Bársony István.

A vértés alján történt, egy olyan községben, melynek lakói Bajorországból származtatják őseiket s ámbár elég jó magyarok a szívökkel, de a nyelvökkel bizony még ma is jobbara dájcsolnak.

Az egész községben csak svábok laktak s még a Kovács is sváb volt, a sánta Girgl Hanzí, aki éppen azért lett mesteremberré, mert a mezei munkára a lába miatt alkalmatlan vala. Ott ügyeskedett Hanzí folyvást a műhelyében és minthogy az ilyen falusi mesterembernek tulajdonképpen nemcsak a maga szakmájához kell értenie, tehát kontárkodott a mi kovácsunk egyebekben is, például konyitott a lakatossághoz, a bognársághoz, sőt a kádársághoz is, mert miközben a hordókat abroncsolta, akárhányszor új dongát kellett egyikbe másikba tennie a régi, korhadt donga helyett. A bognársággal meg éppen nagy rokonságot tartott, hisz ahány beteg szekér volt a községben, valamennyit ő hozzá vitték „reparatúrába.“

Igy aztán nem csoda, hogy amikor egyszer az uradalmi tiszt ur azzal jött hozzá, hogy: »No Hanzí, maga ezermester, csinálhatna nekem egy Szent László szeke-rét.« Hanzí nem azt felelte, hogy ő nem ért ahhoz, hanem, hogy ugyan mi az.

Az intéző azután megmagyarázta neki, hogy az olyan kétkerekű alkalmatosság, vulgó: talyiga; de nem tolni kell, hanem valami állat huzza, még pedig ebben az esetben egy szelid szarvas.

Hanzí nagyot nézett. Szar . . . vasas?! — ismételte csudálkozva. Iszen a szarvas nem ló; — das is' a Hirsch!

— Persze, hogy »Hirsch.« Éppen azért kell a talyigának könnyűnek, ügyesnek, helyesnek lenni, hogy »pászoljon« ahhoz a szép állathoz.

Hanzí megesóválta a fejét. Hm, hm! no jól van. Meglesz a — hogy is mondják. . . — Talyiga — segített neki az intéző és elmagyarázta, hogy milyen legyen a szarvas-alkalmatosság. Kosár, amibe az ülés kerüljön, van hozzá, még pedig finom. Azt találták a padláson, sőt még két igen jó régi hintó-kereket is; csak a többit kell

megcsinálni, kivált a kettős rudat, ami közé a szarvas fogják. Hogyha sikerül, nagyszerű lesz. Külön áldomás jár ki érte a munkabéren kívül.

Hanzí lelkesedett. Meglesz, még a héten meglesz — mondta, minthogy hétfő volt és a szombattal együtt teljes hat nap állott rendelkezésére. Hanem. . .

— Mit hanem? ki vele.

— Látni szeretnék azt a szarvas — mondta Hanzí hiányos magyarsággal. Milyen magasan legyen a rud, meg hogy milyen hosszú legyen?

— No ennél nincs könnyebb Hanzí mester. Üljön fel hamar a szekerekre, kimegyünk a pusztára, a parkba; ott mértéket vehet a szarvasról.

Ugyis történt. A sváb kovács odatipeggett a magas korlátos kerítéssel körülvett szöglethez, ahol a szarvas hűsölt s nagy virtuosan bemászott hozzá lécek között.

A szarvas meglehetősen fejlett tizes bika volt; vadászok hurokjában akadt meg, úgy került fogságba, ahol egyszer már az agancsát is elhullatta; tehát lassankint módjában lehetett megszokni az embert.

radikálisabb intézmények létesítésével igyekeznek a bajnak elejét venni. Ezt Norvégia, Anglia, Amerika intézményei igazolják. Ahol az általános műveltség kezdetleges, ott az alkohol fogyasztás korlátai gyöngék. Az ilyen népeknél még a jobb módú és műveltebb osztályokban is mind erősebben terjed az iszákosság. (Ez a állítás beigazolást nyer városunkban is. A szerk.)

Azt, hogy az iszákosság általános elterjedésének káros hatása óriási következményekkel jár, fényesen bizonyítja a világ legfélelmetesebbnek tartott nemzete, az orosz. Utolsó háborújában egy alig ismert kicsiny, de művelt és józan nép, a japán az alkoholtól elbutított nagy katonán fényes, világgraszáló diadalt aratott. A pálinka butító hatásának szomorú következményeit Oroszországnak a középkort megszügyenítő állapotain észlelhetjük a legjobban.

Az iszákosságot a társadalmi szokások is szülik. Ezt főleg hazánkban tapasztalhatjuk. Itt az egyének és testületek megragadnak minden lehető és elképzelhető legkisebb alkalmat az ünneplésre, áldomásra, ivásra. Születés, név, ünnepnapok, évfordulók, torok, ügyletek megkötése, munka megkezdése, részbeni és egészbeni teljesítése stb. mind okul szolgálnak az alkohol fogyasztására. Ez a társadalmi szokás oly sullyal nehezedik az egyedekre, hogy ez alól magát kivenni egyet jelent a társaságtól való elkülönítéssel. Így a társadalmi szokásnak az is kénytelen hódolni, aki különben ellensége a szeszes italoknak.

Sőt tapasztaljuk, hogy a társaságban a nagy ivókat bizonyos nimbusz környezi, erénynek lesz véve az, ha valaki a baromnak szomját oltó vízmennyiséggel vetekedő szeszes italt elbir. Virtus számba megy, ha valaki asztal alá itatja társát s így nem esoda, ha sokan ez után az olcsó babér után törekszenek.

Államnak és társadalomnak karöltve kell törekednie a szeszes italok fogyasztásának szigorú korlátok közé való szorítására, különösen az égetett szeszes italok tekintetében, mert ezek az alkohol mérgezés melegágyai és pusztításuk rémes.

Hazánkban az iszákosság meggátlását célzó törvényes rendelkezések felette enyhék és lazán lesznek kezelve. Törvényesen ki kellene mondani, hogy a részegség enyhítő körülménynek nem tekinthető, sőt súlyosbítóknak veendő, ha az illető a részegségnek önmaga okozója.

A részeg állapotban nyilvános helyen való megjelenést, az ily állapottal való közbotrányt okozást, a részegnek való italadást a legszigorubb büntetésekkel kellene sújtani és az iszákosokat társadalmi uton is mellőzéssel büntetni. Vasár- és ünnepnapokon az égetett szeszesitalok elárusítását országsherte be kellene tiltani.

Az iszákosság elleni harcnak a társadalomból kell kiindulnia. Ha ez a harc az egész országban komolyan és erélyesen megindul, üdvös hatása elmaradhatatlan s az állam kénytelen lesz eddig üzött gazdasági politikájával felhagyni és a mozgalomnak törvényes alapot adni.

A radikális védekezést egyszer már meg kell kezdeni. Az állam népét meg kell menteni az állam kedvéért.

Erdős Ármin.

Felfordulás.

Többször foglalkoztunk a Selmecebánya—Rovnyai Általános Temetkezési és Segélyező-Egyesület ügyeivel s jeleztük, hogy ott nincsen minden rendben, a vezetők az ügyek intézésénél nem a köz-, hanem az önző egyéni érdek szempontjából járnak el s az egyesületi tagok érdekei, a szegényebb osztály keservesen szerzett és befizetett fillérei nincsenek biztosítva.

Közleményeink nagy feltűnést keltettek és a vezetőket a legkellemetlenebbül érintették, azok ellen a »Selmecebányai Hiradó«-ban és társadalmi életben is ellenhangulatokat igyekeztek kelteni, cáfoltak és kézzel-lábbal védekeztek, de hasztalanul, mert a megindult érdeklődés és események igazolták állításaink alaposágát s bebizonyult, hogy az egyesületi gazdálkodás kritikán aluli volt.

Amikor a fejdíszét elvesztette, fegyvertelensége tudatában annyira eigyávásodott, hogy még tenyérből is evett; azután jó darabig a puha uj agancsát féltette s a világért sem garázdálkodott. Igen jámbornak mutatkozott. Persze meg is szokta ápolóit, meg azokat, akiket mindennap látott; méltán tarthatták szelidnek. Az intéző ur tehát elhatározta, hogy meglepi fiaeskáit a ritka szarvas fogattal; mire a nagy szüneti időre hazakerülnek, már be is gyakorolja a szarvast a szerepébe.

Mondom, Hanzi bebujt a ritkás lécz között és közeledett a szép állathoz, aminőt ilyen közletről még sohasem látott. Azzal a tervvel foglalkozott, hogy megsimogatja; a szarvas e közben magasra emelt fejjel, előrecsapott füllel, feszes testtartással fordult feléje, aztán hirtelen egyet gondolt, neki ugrott Hanzinak, aki Szent Pétert emlegetve iszkolt visszafelé és amint átvette magát a lécz közén, a biztos helyen elterpeszkedett a földön, mint a béka.

— Ez szelid szarvas? — kérdezte az intézőt megbotránkozott ábrázattal.

— Persze hogy az, — csak magát nem ösmeri.

— Nem bizony, — hagyta helyben Hanzi. Már csak úgy mérték nélkül csinálom a rudat. Ugyis eleget tapasztaltam.

A rud aztán elkészült, ámbár némi késsedelemmel. Lassan folyt a munka, mint-hogy egyéb dolga is akadt, amit közben végezni kellett, de meg nagyon ki akart tenni magáért a derék kovácmester és minden ügyességével furt, faragott, kalapált, pántolt, szögelt, sőt a végén még festett is. Meg lehetett nézni a munkáját, mire készen lett vele. Olyan szép talyigája még magának Szent Lászlónak se igen lehetett.

Mialatt a talyiga készült, az intéző ur se volt rest; »trenirozta« a szarvast. Hámot szerzett neki valami uj módi formára, hogy minél kevesebb szij, meg kötél érintse az állat testét, mert így is elég ideges volt minden szelidsége mellett. Nem volt könnyű feladat megszoktatni vele a számára készült hámot, amitől eleinte szörnyen riadozott. De a sós kenyérke lassan-

Az egyesület június havi közgyűlésén ismételve kísérlet történt arra nézve, hogy a fájó sebek eltakartassanak, de ez nem sikerült, mert az egyesület tagjai bizalmatlanná lettek s felmentvények megadását megtagadták, s a legerélyesebb vizsgálatot követelték. Ennek foganatosításával egy hetven tagu bizottság lett kiküldve, amely azzal is meg lett bizva, hogy a további teendőkre nézve az összehívandó rendkívüli közgyűlésnek javaslatokat tegyen.

A rendkívüli közgyűlést már július havában össze kellett volna hívni, de ez a nagy munkaanyag és a dolog bonyolult volta folytán lehetetlenné vált. A bizottsági tagoktól nyert értesüléseink szerint a beható vizsgálat tényleg számos szabálytalanságot derített fel és kétségtelenül meg lett állapítva, hogy az egyesületi tagok érdekei a multban figyelmen kívül hagyattak és a szegényebb osztály fillérei nincsenek biztosítva.

A közgyűlés kívánságára, polgármesteri előterjesztésre, az egyesület ügyeit a miniszter is megvizsgálta. Reméljük, hogy ez a vizsgálat nemcsak megerősíti nyilvánosságra hozott vádjainkat, de módot fog találni arra, hogy a tagok igényei, már szerzett jogai, csorbát ne szenvedjenek s a vizsgálat után a kiküldött bizottság kimerítő felvilágosítást ad a közgyűlésnek és megnyugtató javaslatokat terjeszt elő.

Most már nyilvánosan megerősítést nyer az a tény, hogy az egyesület ügyeiben a legnagyobb zavar van, amit annak tulajdonítanak, hogy a temetkezési segélyek rohamosan igen magasra lettek felemelve. A baj nagyságát mi sem jellemzi jobban mint az, hogy a vezetőség a temetkezési segélyeket 200 koronáról 100 koronára szálaltotta le.

Mi ezt a rendelkezést jogosnak nem tartjuk, mert erre sem az ideiglenes, sem a felmentést nem nyert régi vezetőségnek joga nincs, erre csak a közgyűlés bir hatáskörrel. Ily irányu javaslatot a közgyűlés el sem fogadhat, mert ez a már szerzett jogok csorbítását jelentené, amibe a

ként lecsillapította s amikor már nyugodtan türte az újfajta rabságot, egyszer csak meghozta ám a sánta kovács a talyigát is.

Éppen vasárnap volt és a községbeliek, akik már hallották, hogy miben munkálkodik Girgl Hanzi, valóságos processióval vonultak ki övele együtt a pusztára. Mindenki kíváncsi volt, hogy ugyan mi lesz ebből; hogyan fest majd a szarvasfogát; mit szól a szelid szarvas ehhez az egész komédiához.

Az intéző ur véletlenül nem volt odahaza, hanem a felesége nagyon megdicsérte Hanzit, hogy mily ügyesen végezte a dolgát. Asszony ésszel mindjárt el is határozta, hogy azon melegében megtartja a főpróbát; van itt most egy sereg ügyes ember, aki segít befogni a szarvast, hadd szokják a talyigához minél előbb.

A svábok — hallván miről van szó, — szives készséggel neki gyürköztek és mentek a szarvasért a parkba.

A kocsis rátette a nyugtalankodó állatra a hámot s a gyeplővel próbálta volna kormányozni, hogy odaterelje a főépület elé, ahol a talyiga volt. Hanem a szarvas se-

tagok megnyugodni nem kötelesek, mert senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy már szerzett jogairól lemondjon s ily javaslat a tagoknak semmi előnyt sem biztosít.

Kivánjuk, követeljük, hogy a megejtendő miniszteri vizsgálat megállapítsa azt, hogy kit terhel az észnélküli, roszhiszemű vezetésért az anyagi felelősség és ezekkel szemben az, ki is mondassék és a felelősök ellen a kártérítési per megindítása elhatározassék. Kivánjuk és követeljük, mert teljesen ki van zárva az, hogy azok, akik a múltban gazdálkodni nem tudtak, a jövőben áldásosan működhessenek.

Itt említjük meg azt, hogy az a sajtóper, melynek megindításával bennünket megijeszteni akartak, megindítva még most sem lett s úgy látszik a megindításról a vezetők le is mondtak.

Az események tehát állításainkat beigazolják.

*

Nem kisebb a zavar a hegybányai temetkezési egyletnél sem. A bajok ott is egészen hasonlóak, csak az a különbség, hogy míg a római egyletnél az elnök azokat titkolni és takarni ohajtotta, a hegybányainál éppen maga az elnök, Heiler Tibor mutatott rá azokra és a legerélyesebb módon intézkedik a bajok orvoslása végett.

A hegybányai egyletnél a közgyűlés oly határozatokat hozott, amelyek csak egyesek érdekeit védték meg s ezért az elnök a miniszterhez felebbezést adott be, amelynek eredménye valószínűleg miniszteri vizsgálat.

A tagok jelentékeny töredéke nem várva be a miniszter rendelkezését az alapszabály módosítások tekintetében, önkényesen szabálytalan közgyűlést hívott össze és újból másként módosította az alapszabályokat, sőt szabálytalan választást is eszközölt. Nyilvánvaló, hogy a miniszter ezen közgyűlésnek határozatait megfogja semmisíteni.

hogysem akart engedelmeskedni. Utoljára is belekapaszkodott egy féltucat sváb, elkezdtek ölelgetni, biztatni, vonszolni, amíg végre sikerült annyira menniök, hogy odavitték a talyiga elé.

A nagy próba előtt levő Szent László szekeren már rajta ült a sánta kovács Girgl Hanzi, aki mindenképpen ügyeskedni akart s kijelentette, hogy a saját művén először ő kocsikázik.

A szelid szarvast addig sanyargatták a többiek, míg aztán valahára sikerült berölytetniök a két rud közé. Ott hamarosan beakasztották az istrángját és amikor Hanzi a gyeplőt a kezébe kapta, elkiáltotta magát: »los lassen!«

Abban a pillanatban elugrottak a svábok a szarvas mellől, a megrémült állat pedig nagyot szökött és ragadta magával a talyigát, a sánta kovácsesal egyetemben.

— Hurráh! — ujjongtak a nézők, amikor látták, hogy Hanzi minden erejéből markolázta a gyeplőt, a szarvas pedig röpül.

A kovács, kinek fejéről leesett a kalap, meg akart állni, de nem lehetett. A szarvas ragadta nyitott kapu felé és akik az udvaron voltak, csak azt látták két másodperc múlva, hogy a talyiga neki

A zavar tehát a hegybányai egyletnél is nagy s általános. Legszomorubb az egész dologban az, hogy az egylet élén itt is, ott is, bányakincstári altisztek állanak s hogy a rossz gazdálkodást ezek csinálták, önös érdekek által vezetve magukat, sőt a husos fazekakhoz való botrányos ragaszkodásukkal még inkább tetézik a bajt és zavart.

Elvárjuk, hogy a miniszteri kiküldött és a bányagazgatóság oda fognak hatni, miszerint a kincstári alkalmazottak, akik a kincstári gazdálkodás alapelveit az egyletekbe is átültették, az ilyen mellékfoglalkozástól egyszer és mindenkorra eltiltassanak, mert a szegény emberek zsebei nincsenek kincstári módon berendezve.

A felfordulásnak vége csak így lesz.

H I R E K.

— **A Kóburgok köréből.** Ferdinánd bolgár fejedelem fiai Zólyombrézón a múlt héten vendégei voltak a vasgyárnak, illetve Allender Henrik főbányatanácsosnak. Ott volt Boris herceg trónörökös és öccse, akik jelenleg a fejedelem gömörmezei birtokán Pohorellán nyaralnak. A fejedelmi gyermekek egy remek automobilon Kmton-tiew kapitány, Bogdanon főhadnagy és Hikisch udvari tiszttel kíséretében érkeztek a vasgyárba, annak megtekintésére. A 44 km.-nyi utat egy óra alatt tették meg. A vendégeket a gyár főnöke Allender Henrik kalauzolta s a fiatal hercegek élénk érdeklődéssel nézték végig a szépen berendezett üzemeket. A gyár megtekintése után a gyárfőnök társaságában uzsonához ültek, melynek elfogyasztása után 7 órakor este visszautaztak Pohorellára.

— **Hymen.** Bérczy Micikét, Bérczy Kálmán berencsfalui körjegyző s neje Rosznáky Emma leányát e napokban jegyezte el ifj. Maróthy Emil erdész.

megy a kapufőfának s a következő pillanattal.

A tengely ketté pattant, a két kerék kétfelé röpült, a kovács a kosárral együtt belebukfencezett az árokba, a szarvas pedig a rajta csüngő rudrészekkel átugorja az árkot és vad iramodással száguld az az erdő felé.

Egy perc alatt szerte foszlott a merész álom: a szarvasnak leigáztatása. Az árokból nyögve mászott ki Hanzi és szörnyen sántított a másik lábára is. A fején hirtenében két olyan görcs nőtt, mint egy-egy jókora krumpli.

A talyigát alig birták összeszedni, a szarvas pedig eltűnt. A rud meg a hám lepotyogott. Azt a nyomán meg is találták az erdő szélén, ahol a bokrok lehúzták róla.

Mire megjött az intéző, a svábok mind hazaszéledtek, Hanzi járt köztük legelől a sánta lábával és dagadt fejével.

Még a talyiga árát se kérte. Azóta is szökök, ha az intézőt látja, akinek a szelid szarvasával ilyen furcsa kocsikázást rendezett a magacsínálta Szent László szekeren.

— **Törvényhatósági bizottsági tagok választása.** A megsemmisített bizottsági tagválasztás folytán az újabb választás értesülésünk szerint október 17-én lesz. Ekkor lesznek betöltve az azóta megüresedett tagok helyei is. A választásnak már régen meg kellett volna történnie, a városházán azonban a törvénytelen ségekhez már annyira hozzá szoktak, hogy az ilyen dolgokon igazán nem sokat töprengenek. Minthogy a régi rendszer hívei is mozgolódnak, ajánlatos, hogy a városi ellenzék a választásokra a szervezkedést már most megkezdje s ilyképen megnyiljék lehetősége annak, hogy a dohos tanácsterembe friss levegő, újabb és önállósággal bíró emberek kerüljenek, különösen a pótdót fizető közönség soraiból. Addig, amíg a közgyűlésbe erélyes ellenzék nem kerül, a helyzet javítására remény nincs.

— **A halálbüntetés ellen.** Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsága egyik legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz és a kormányhoz a halálbüntetés eltörlése végett. A vármegye most átiratot intézett a társ-törvényhatóságokhoz, hogy küldjenek hasonló szellemű feliratot a kormányhoz és képviselőházhoz.

— **Nyugdíjazás.** Knezovits Adolf bányakincstári számellenőr negyven éves szolgálati ideje letelvé, nyugdíjazását kérte. A kérelem elintézéséig egy hónapi szabadságra Zólyombrézóra ment.

— **Vasutasok üdülőtelepe.** Értesülésünk szerint a vasutasok szövetsége a jövő évtől kezdődő 3 évre bérbe vette a szünidei gyermektelep hegybányai lakóhelyiségeit s a vasutasok azokat szeptember és október hónapokban fogják elfoglalni, amikor a gyermekkaravánnak már azokra nincsen szüksége. Az idén a vasutasok Balatonlellén üdülnek.

— **Csendőri áthelyezés.** A vihnyepeszerényi csendőrörs Geletnekre lett áthelyezve s oda már át is költözött.

— **Vásár áthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Losoncon a szeptember 30. és október 1-ső napjára eső országos vásár ez évben kivételesen október 3. és 4. napjain tartassék meg. Figyelmeztetjük az ottani állatvásárra járó közönségünket, hogy a múlt hét folyamán lépénés marhát találtak Losoncon.

— **167.413 magyar kivándorló.** A washingtoni kereskedelmi miniszterium statisztikai osztálya most közli, hogy 1906. július 1-től 1907. június 30-ig terjedő időben, tehát egy esztendő alatt 167.413 kivándorló érkezett oda Magyarországból. Ez az előbbi év 128.247 kivándorlójával szemben 39.166 főnyi emelkedést jelent. Szomorú a dologban, hogy míg azelőtt a kivándorlók legnagyobb kontingensét a tótság képezte, most a magyar elem az, mely legnagyobb számban hagyja el hazáját. Ellis Islandon mindenki tetszése szerint mondja be nemzetiségét s a 167.413 magyarországi kivándorló közül csak 38.279 vallotta magát tótnak, ellenben magyarnak 58.011. S az, aki Ellis Islandon magyarnak vallja magát, fajmagyar, mert hiszen a sváb németnek, a többi nemzetiség pedig horvátnak, oláhnak, szerbnek, stb. mondja be magát. A magyarok közül 43.131 volt

férfi és 14.880 nő. A legmegdöbbentőbb az, hogy az előbbi évben magyar csak 37.004 volt, tehát egy év alatt ép magyar jött ki 6126 fővel több. Magyarország az államok között a kivándorlók számát véve harmadik helyen áll, csak ezután következik Ausztria. Ami a visszavándorlást illeti, arra nézve nincsenek adatok, de a július 1-én életbe lépett törvény értelmében most már ezekről is rendes statisztikát csinálnak. Az első hajó, mely ez alá a rendszabály alá esett a Kaiser Wilhelm der Grosse volt s ezen szép számmal mentek vissza magyarok is. Itt említjük meg azt a szomorú hírt, hogy egy Amerikából visszakerült evangélikus lelkész a miniszteriumban szomorú képet adott az Amerikában terjeszkedő pánszlávizmusról. Értesítései szerint az agitáció Orosz pénzen óriási méreteket ölt ott s ilyenképen a visszavándorlók a pánszlávizmus apostolaivá lesznek, ha visszajönnek.

— **A helybeli m. kir. adóhivatalnál** f. hó 15-től a hivatalos órák reggel 8 órától d. u. 2 óráig egyfolytában tartatnak meg. Az új irodarendet az ipolysági m. kir. pénzügyigazgatóság 21368/907. sz. rendeletével léptette életbe.

— **Tűz.** Folyó hó 3-án éjjel 11 és 12 óra között Hodrusbányán a Kakasvölgyben meggyuladt az ottani koresma. Az elrejtett helyen lévő épület lángja messzire bevilágította az égboltozatot s bár számos helyen telefonice érdeklődtek a tüzeset felől, csak éjjel 2 órakor jutott tudomására a teremtőtárhoi tűzörségnek és a hatóságnak. A segély későn érkezett, a mennyiben a ház leégett. Szerencse, hogy teljesen izolált helyen fekszik. Az esetből kifolyólag felhívjuk a hatóság figyelmét különösen a nagy kiterjedésű külutcaokban létesítendő *tűzöri* intézmény életbeléptetésére, mely legalább a nyár folyamán kiváló szolgálatot tehetne a közönségnek.

— **Közgyűlés.** A selmebányai kerületi munkásbiztosítópénztár augusztus hó 7-én este 7 órakor a városháza tanácstermében közgyűlést tartott, melyen részben a munkaadók, részben a munkások köréből igazgatók, igazgatósági póttagok, felügyelőbizottsági-tagok és ülnökök lettek választva.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Gemeiner Adolf selmebányai lakos, mészáros fia, Gemeiner Simon, ki atyja üzletében segédként működik, aug. 6-án a család Felső-rózsa-utcai házában egy hat miliméteres kaliberű revolverrel öngyilkossági szándékkal magára lőtt. Szerencse azonban, rosszul. Az ok kisebb családi perpatvar volt, mely a betegesen érzékeny fiatalembert felette elkeserítette.

— **A keresetképtelenség méltánylása.** Szegénységünket mi sem igazolja jobban, mint az, hogy Murancesan Antal polgártársunkat csodálatos módon 101 esztendőt megért és munkaképtelen anyjától a város különféle címeiken a II. negyedben 20 korona adót kívánt és hajtott be.

— **Kedvezményes vasuti jegyek.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a minden évben szokásos Szt. Istvánnapi kedvezményes jegyek tekintetében már intézkedett. Azok, akik Budapestre óhajtanak menni az I. osztályon 32 koronáért, a II. osztályon 20 koronáért mehetnek a

gyorsvonattal, a személyvonaton pedig az I. osztályon 24 koronáért, a II. osztályon 16 koronáért, a III. osztályon pedig 12 koronáért utazhatnak oda és vissza. A jegyek öt napra szólnak és 13-án és 19-én adatnak ki.

— **Zarándoklat Nagymáriacellbe.** E bucsujáró hely keletkezésének 750. évfordulója alkalmából Guba Pál kegyesrendi tanár és a budapesti belvárosi ferencendi zárdafőnök vezetése alatt Nagymáriacellbe zarándoklat indul augusztus 20-án Wienen, Krummuhsbaumon, Máriataferlen, Rosenanon, Szt. Pöttenen át. A zarándoklat 6 napig tart, az utazás vasuton történik. A menetdíj Budapestről és vissza II. osztályon 50 korona, III. osztályon 28 korona 40 fillér. Vácra és vissza II. osztályon 48 korona, III. osztályon 30 korona 80 fillér. Párkányánáról és vissza II. osztályon 43 korona 60 fillér, III. osztályon 28 korona. Menetjegyek a budapesti Ferencendiek belvárosi templomának sekrestyéjében válthatók augusztus 20-ig, hol részletes utiterv, program és egyéb felvilágosítás is kapható.

— **Felszámolás.** Az ipolysági kir. törvényszék, az országos központi hitelszövetkezet kérésére a selmec-bélabányai iparosok hitelszövetkezetének felszámolását rendelte el. Felszámolókul a központi hitelszövetkezet osztályfőnöke Kovács Dezső és annak tisztviselője Vörös Tihamér, továbbá Székely Vilmos m. kir. bányafőmérnök és Hank József bányagazgatósági számtiszt lettek kirendelve. A felszámolók már megkezdték működésüket. Ezzel megkezdődött a szerencsétlen kezű vezetők által lehetlenné tett üdvös intézmények temetése. A központi hitelszövetkezet jelentékeny kárát vallja a szövetkezeteken tapasztalt rossz gazdálkodásnak.

— **Kivándorlás.** Értesülésünk szerint iparosaink több csoportban tömegesen hagyják el városunkat s vándorolnak Amerikába egyrészt a keresethiány, másrészt a hitelszövetknél megállapítandó kártérítési kötelezettségtől való szabadulás végett. Erős a gyanunk, hogy városunk területén is működnek már a kivándorlási ügynökök, mert több esetben hallottuk, hogy a kivándorlók mások rábeszélése alapján hátrózták el magukat erre a kétségbeesett lépésre. Kérjük a rendőrhatalóságot, hogy figyelmét ez irányban terjessze ki.

— **Csatornázás.** Az Erzsébet kápolnától a gázgyárig vezető utmenti árkot a m. kir. államvasutak betoncsövekkel fogják csatornázni, hogy a gépekhez szükséges vizet tiszta állapotban kaphassák. Ez az árok a vasuti állomásra vezető utat a sötétben közveszélyessé tette. A csatornázás folytán ez a baj is megszűnik.

— **Szökés a hitelezők elől.** Lovas József bádogosnak passzívái annyira bonyolultak voltak, hogy megoldást találni sehogyssem tudott. Efölötti elkeseredésében diszkrétan meglépett. A közszeretnek örvendő polgártárs eltűnése hitelezői körében kinos feltűnést keltett. Cunard-Line hajóstársaságtól vett értesülésünk szerint Hamburgban már hajóra szállt.

— **Ellopott arany.** Ignalyuk Mihály utkaparó a Kapnikbányára vivő országut melletti árokban egy körakás alatt nagy-

mennyiségű aranyat és ezüstöt tartalmazó ölmot talált. Az ára hozzávetőleg 30.000 koronát tesz. Az utkaparó jelentést tett az esetről s a kincset visszaszállították a kincstári kohomű anyagraktárába, ahonnan ellopták.

— **Rossz mérleg.** Tudomásunkra jutott, hogy a selmeci bányakincstári mérleg amely közhasználatra szolgál, megbízhatatlan. Legutóbb az ezen irányban terjedő hírek folytán egyik polgártársunk próbát tett. Az eladott áru mérlegelése előtt önmagát mázsáltatta meg egy kereskedésben, azután pedig a kincstári mérlegen. Az utóbbi mérleg 68 kgr. 50 dgr. súlynál 3 kgr. eltérést mutatott a próbát tevő rovására, amidőn ezen való csodálkozását fejezte ki és a mérlegnek oly módon való próbáját kívánta, hogy a hidmérleg külső részére 10 kgr. tétessék és a mérő részre is megfelelő súly; a mérlegelő tiszt ebbe belemenni nem akart, mert ugymond ilyen százados mérlegnél annyira nem lehet a pontosságot várni. Mi szakemberek nem vagyunk, de értesülésünk szerint ily mérlegnél sem lehet az eltérés nagyobb, mint 1000 kilogrammonként 75-80 dekagramm. A próbát tevő egy második kereskedésben is megmérte magát és megállapította, hogy ez irányban a legszigorubb vizsgálat ejtessék meg a hatóság jelenlétében s ha a mérleg rossz, azonnal kicseréltessék. A közönség méltán elvárhatja, hogy a mérlegdíj ellenében feltétlenül megbízható mérleg álljon rendelkezésére, mert egy rossz mérleg, vevőnek és eladónak egyaránt nagy károkat csinálhat. Kérjük a vizsgálat eredményének közzhírré tételét.

— **A száj- és körömfájás terjedése.** A ragadós száj- és körömfájás az ország területén ismét terjedni kezd. Erre való tekintettel a földmívelésügyi miniszter most körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben részletes utasításokat ad a betegség elfojtásánál követendő eljárásra nézve.

IFJUSÁG.

Köri otthon.

Folyó évi augusztus hó 1-én vette birtokába a főiskolai kör özv. Mihaliknének a Péch Antal-utcában levő házat a hozzá tartozó telekkel együtt.

A ház átalakulását augusztus hó 15-én kezdik meg, a mennyiben a jelenlegi lakók engedve az ifjuság kérésének, belátva annak nagy fontosságát, augusztus első napjaiban kiköltözködnek.

Az átalakításra vonatkozó tervezetet a házalap kezelő bizottság előterjesztése alapján Sabó Jenő főbányatanácsos, főiskolai tanár készítette el. A terv szerint a földszinten egy tágas étkező helyiség, zene- és ének terem, könyvtár szoba, konyha és kamara lesz, az emeleten pedig egy tágas billiárd, olvasó, választmányi, két játék s egy előszoba.

Sok nehézségbe ütközött a lépcsőháznak elhelyezése, minthogy az a kertből való kilátás egy részét el fogja venni. Ezt azonban másképpen megoldani, minthogy csak 35.000 koronás jelzálog kölcsönt adott a

népbank, nem lehetett. Így is még egyes építkezések a jövőre maradnak.

Mindazonáltal mondhatjuk, hogy igen kényelmes és kellemes helyisége lesz az ifjuságnak.

Az átalakítás véghezvitelére, illetve ajánlattételre két helybeli s egy idegen vállalkozót kért fel a házalapkezelő bizottság.

Az építkezés és átalakítás ellenőrzésére az ifjuság részéről dr. Holics Endre házalapkezelőbizottsági tag marad Selmecen, szeptember 1-től pedig az ellenőrzést és felügyeletet Sabó Jenő főbányatanácsos vállalta magára.

APRÓSÁGOK

Képek a jövőből.

A rendőrfőkapitány nekilátott az erkölcsök megjavításához. Azon kezd, hogy a cselédeknek megtiltotta este 10 órán túl a házon kívül való mászkálást. Előre látható, hogy a rendelet megkapó jeleneteket fog teremteni. Például:

I.

Rendőr: Kis kedves! várjon csak. Hova megy?

Cseléd: (kellő távolságról) A szeretőmhöz.

Rendőr: Hát nem tudja, hogy 10 órán túl tiltva van a mászkálás?

Cseléd: De tudom (a közelgő rendőrtől enyelegve a távolba húzódik.)

Rendőr: (szaladásnak veszi a dolgot és kiabál) Álljon meg, álljon meg!

Cseléd: (vigan szalad) Csak nem vagyok bolond.

II.

Rendőr: (lihegve szalad az egyik cseléd után és kiabál) Hogy hívják, hol lakik?

Cseléd: I. Hihhi, huhuhu, hahaha! Marinak (Rohanva) Bácsi! nem fáradt még el?

Rendőr: De milyen Marinak? (a másik rendőr éktelenül sipol segítségért (No most szétszakadjak?)

Cseléd II.: Bácsi! Hová rohan?

Rendőr: (kétségbeesetten) Nem tudom... várjál a míg visszajövök. Hogy is hívnak, hol lakol?

Cseléd: Hihhi, huhuhu, hahaha... Marinak.

FURCSASÁGOK.

A kacsá.

Ezuttal nem arról a kacsáról lesz szó, mely kronometrikus pontossággal *Megjelenik* az uborka szezon beáltával minden jószabású vidéki lap hasábjain, hanem arról a kacsáról, melyről halálos bizonyossággal tudjuk, hogy *el fog tűnni* a cigánykaraván selmeci tartózkodásából kifolyólag.

A karaván fejedelme tudósítónkat magánkihallgatáson fogadta s kijelentette, hogy egészséges, továbbá Selmecebánya élet és vagyonbiztonságát célzó intézkedéseivel igen meg van elégedve.

A kihallgatásnak még egy fontos eredményéről számolhatunk be akkor, mikor hírül adjuk, hogy a vajda fejedelmi becsülettségére kijelentette, hogy az itteni rendőrség ellen semminemű hajszát nem szándékozik indítani, sőt a nyomozó őrzárakat,

veszély esetén, ha gyengéknek bizonyulnak, saját kipróbált erővel segíteni fogja.

Tudósítónk a nyári szezon alatt valószínűleg még egyszer fel fogja keresni a jó renoméjú vendégeket, mert azt állítja, hogy multkori látogatásakor aranyóráját ott felejtette.

HIRDETÉSEK.

Egyedül csak a
Singer Co.

varrógép részvénytársaságnál kaphatók.

Fióközllet minden nagyobb városban.

Selmecbánya: Kossuth-Lajos-tér 4.

Szives figyelmeztetésül! Minden varrógép, melyet más varrógép üzlet „Singer varrógép” elnevezés alatt forgalomba boesát, csak utánzata egyik régebbi szerkezetünknek, amely családi gépeink új szerkezeténél fogva úgy szerkezet, mint használhatóság tekintetében a mienktől nagyon távol áll. 27.

HIRDETÉSEK jutányos áron vétetnek fel a kiadóhivatalban.

Minden okos és takarékos
háziasszony az ártalmatlan

Stella sütőporral

süti tésztaját. Különösen bevált cikk, minden elképzelhető tésztahoz alkalmas. Ára 10 és 20 fillér. Kapható fűszerkereskedésekben és drogériákban. Gyárosa »STELLA« vegyészeti gyár (Ledermann D.) Budapest, VII., Nefelejts-u. 39.

Uj találmány! Tyukszemirtó.

Sztán János vasuti kocsirendező tyukszemirtót talált fel, mely őt magát sok évi szenvedéstől szabadította meg. Számosan tettek már próbát vele s nagyon sok barátja hálás neki, amiért e szerrel kigyógyította.

A zsiradékkal naponta 2-szer kell bekenni a tyukszemet, vagy megkeményedett bőrt s azt **4 nap alatt gyökeresen** kiirtja.

Egy kis doboz ára 60 fillér

Megrendelhető, illetve kapható a fel-találónál:

Sztán Jánosnál Zólyom.

Ezen kívül kapható Selmecebányán: ifj. Weisz Samu üzletében (Kisvásártér.)

POLIVKA JÁNOS

ügynöki irodája
ZÓLYOM, Bethlenutca 200. sz.

Az Alfa Separator r.-t. tejjgazdasági gépgyáranak felső magyarországi vezérképviselője elvállal minden e szakmába vágó gépek, szerszámok és alkatrészek szállítására vonatkozó megbízást.

Szállít:

Tejjgazdasági és tejszövetkezeti berendezéseket, egyes gépeket és alkatrészeket, mezőgazdasági gépeket, szerszámokat és alkatrészeket, gőzgépeket és gőzkazánokat, motorokat, mérlegeket minden nagyságban, varrógépeket és alkatrészeket, (tüket és gépolajat.)

Gazdasági kötélárúk, vízhatlan ponyvák, fedéllemezek és kátrány, kútszivattyúk, vízvezetékek, csövek és alkatrészek, gummi és kendertömlők.

Szerszámok gépész, lakatos, kovács és más iparosok részére, ruggyanta bélyegzők, acél- és sárgaréz bordák, szövő.

Irodájában elfogad biztosítást, tűz, jég, élet, betörés, lopás és baleset ellen.

Használt gépek, szerszámok, vörös-, sárgaréz és fémvétel és eladás.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, tervrajzzal, szükséges szaktanácsokkal a t. érdeklődőknek díjmentesen állók rendelkezésére.

Hivatkozva sok évi gyakorlatomra, kérem a n. é. közönség bizalmát s támogatását.

Kiváló tisztelettel
POLIVKA JÁNOS

818.

ügynök.

Nádosy Ferenc Zólyom.

Motorerőre berendezett könyvnyomda.

Könyvkötészet. Nyomtatvány-raktár. Ruggyanta-bélyegzők. Lapkiadóhivatal.

TELEFON 11.

MODERN GÉPEKKEL,

□ nagymennyiségü □

□ BETŰANYAGGAL □

◦ felszerelt motorerőre berendezett ◦

KÖNYVNYOMDÁM

minden e szakmába vágó munkát

≡ gyorsan s pontosan szállit. ≡

▽△▽

Vállalatom a kor színvonalán áll s

a felvidék egyik elsőrangu könyv és

≡ műnyomó intézete. ≡

△▽△

Munkáim izléses, pedáns kivitelére

≡ nagy gondot fordítok ≡

Selmecebánya

és

Hont vármegye

közügyeinek

őszinte és bátor

szószólója

a

Selmeci Ujság.

Szerkesztőség :

Selmecebánya, Deák Ferenc-u. 2.

Kiadóhivatal:

Nádosy Ferenc Zólyom,

hová a hirdetési díjak s vidéki

előfizetési pénzek küldendők.

Terjesszük

a Selmeci

Ujságot!